

Calul — coechipierul nostru

Tractorul l-a izgonit din agricultură, automobilul — de pe șosele, electrocarul — din industrie, tancul — din armată. Ce-a mai rămas calul, azi? Bucefal istoric, Pegas poetic, Rosinantă literară. Nu, să nu fim nedrepți. Calul intră, în viziunea lumii moderne, în cea mai nobilă postură a sa, aceea de erou sportiv. Indiferent de ipostază, independent de imagine: tractînd în tropot ritmic un sulky, purtîndu-și cavalerul în incredibil zbor planat peste obstacole și rivieră, făcînd în galop corp comun cu jocheul sau dănțuind elegant, cambrat, la comanda dresorului din șa, în manejul „Școlii spaniole de călărie" din Viena...
Nu, calul n-a pierit. El rămîne coechipierul nostru!

Bill Steinkraus (S.U.A.), campion olimpic, Mexic 1968

Actualități și realități despre cai

Încă de la începuturile Jocurilor Olimpice moderne, inaugurate în 1896 la Atena, calul de sport și-a făcut apariția în arena olimpică. El a fost adoptat ulterior de către pentatlonul modern, cu ocazia congresului C.I.O. din 1911, de la Budapesta.

Folosit inițial numai pentru alergări, calul a devenit, datorită multiplelor sale calități, coechipierul omului pentru probele de obstacole, cros și dresaj, acesta din urmă transformat într-o veritabilă artă.

Desigur, arta dresajului nu poate fi pusă pe același plan cu poezia, pictura sau muzica, dar nu vedem de ce nu o putem asemăna cu coregrafia? Ba, chiar am putea merge mai departe, clasînd „dresajul academic" înaintea dansului, datorită necesității de cooperare cu calul. În timp ce dansatorul se exhibează singur cu propriul său echilibru, călărețul are de întîmpinat neștiința și rezistența calului, căruia trebuie să-i imprime mersuri și mișcări elegante într-un echilibru nou. Dotat cu memorie și cu o suficientă inteligență pentru a-și însuși lecțiile ce i se predau, calul ajunge să perceapă intențiile călărețului și să-și contopească simțurile cu ale acestuia, în așa măsură încît ai impresia că cele două ființe sînt unite și formează o singură voință pentru realizarea performanței sportive. Aproape că este de necrezut cum un animal a cărui privire este inexpresivă și care, prin muțenia lui, îți dă impresia unui absent, se poate transforma într-un pegas înaripat și transpune în atmosfera de concurs o dată cu călărețul său. De foarte multe ori el realizează în competiții performanțe superioare celor exercitate în antrenamente. Eroismul calului de sport e demonstrat de-a lungul anilor de excepționalele performanțe realizate de unii cai celebri, dintre care cităm: Crispa, Nasello, The Rock, Merano, Fidux, Bellevue (Italia), Tora, Halla, Meteor, Donald Rex (R.F.G.), Ali Baba, Luteur B, Pomone, Rockett (Franța), Mister Softee (Anglia), Gran Gest (Brazilia), Uranus (Japonia), Erbach (Elveția) și recentul medaliat cu aur la J.O. din Mexic, calul Showbound (Bill Steinkraus — S.U.A.). Dintre caii românești s-au impus în arena internațională: Arta, Dephis, Dracu știe, Fulger, Pyr, Jolka, Troika, Rubin, Mindir, Clasic, Bîrsan ș.a. Toți acești cai au contribuit la gloria sportivă a călăreților respectivi, dovedindu-se excelenți coechipieri.

Eliminat total din agricultură și într-o măsură foarte mare din tracțiune, calul și-a păstrat, în schimb, locul în sport și este solicitat din ce în ce mai mult pentru turismul călare.

Iată cîteva cifre: o statistică a răspîndirii calului irlandez (recunoscut ca un excelent cal de sport) indică, în 1968: 7 milioane cai în Brazilia, 5 milioane în Mexic, 3 milioane în Statele Unite, 2 milioane în Franța, 200 000 în Anglia.

Pe terenurile de concursuri hipice din Elveția au evoluat în 1968 un număr de 2 523 de cai, iar în Franța intensitatea activității ecvestre s-a reflectat în cele 720 cluburi de călărie afiliate, cu 2 122 de membri. În Uniunea Sovietică funcționează 60 de școli de călărie cu peste 2000 de cai.

Activitatea competițională internă în Franța cuprinde peste 300 de reuniuni, în R.F.G. cca 190, în Elveția 177, în Italia 60 etc. În anul 1969 au fost programate peste 80 de concursuri internaționale în țări și localități diferite.

Pe de altă parte, turismul călare cunoaște o răspîndire în tot mai multe țări, în frunte situîndu-se Franța, care a organizat în 1969 cel de-al V-lea raliu călare, la care au participat echipe din Anglia, Belgia, Canada, R.F.G., Elveția, Spania, Italia. De asemenea, „Vacances a cheval", programat de „Touring club de France" pe o distanță de 600 km, a reunit 26 de echipe cu un total de 300 de cai.

Ca un omagiu adus calului de sport, în multe țări (între care și România) a luat ființă Hipofilatelia, cunoscînd o largă răspîndire și prețuire.

Nu, nu-i o pledoarie pentru cai. Sînt realități izvorîte din nevoia oamenilor de a evada din zgomotul orașelor, din trepidația motoarelor și răsuflarea eșapamentelor.

Nu, calul nu va pieri. Ca un paradox al secolului vitezei, el va fi din ce în ce mai solicitat pentru sport și agrement. El ne apropie de natură, ne face întreprinzători, curajoși.

Calul este un prieten devotat și un excelent coechipier al omului.

Felix ȚOPESCU

Un paradox...

RETROSPECȚIUNI ALĂTURI DE CALUL TRĂPAȘ...

Rasa calului pur sînge englez este una și aceeași în toate părțile lumii. Cînd e vorba însă de a se defini rasa cailor trăpași lucrurile capătă o turnură destul de complicată. Pînă mai acum trei-patru decenii, cei ce s-au ocupat de asemenea treburi socoteau trăpașul mai degrabă o etichetă a aptitudinilor lui, pentru o anumită alură de mers, decît o rasă propriu-zisă. Trapul este un mers natural al calului, ca și galopul ori pasul, și orice cal, de orice rasă — afirmau ei — poate merge în mod normal la trap.

O seamă de cercetători zootehniști însă — printre care se numără și românii D. Xenopol, Ionescu-Brăila, Rădulescu-Calafat, G. M. Iliescu ș.a. — au sesizat just nuanța diferențială, în sensul că unii cai arată o aptitudine deosebită pentru alura trapului, purtîndu-și picioarele într-un fel special. Acționînd într-o atare alură, aceștia au posibilitatea de a obține un fuleu și o cadență care le permit să acopere o distanță mai întinsă de teren la fiecare bătaie a picioarelor. Din asemenea specimene își trage izvorul rasa cailor de trap și evoluția ei se împletește cu desfășurarea istoriei de colonizare a Americii de Nord.

Coloniștii europeni adunaseră cu ei cai de rase diferite. Spaniolii, de pildă, foloseau cai în care predominau curentele de sînge oriental, arab și barb. Francezii veneau cu cai din diferite regiuni ale Franței, iar englezii cu exemplare din rasa Norfolk și irlandeză.

Fără o bază zootehnică, dar mînați de nevoile vieții, coloniștii căutau mereu cai care, în luptă cu acele orare, să exceleze și în tracțiune, nu numai la călărie. Așezămintele omenești se găseau distanțate unele de altele, iar cît privește diligențele acestea nu erau dirijate de grafice orare... Cum s-ar spune, coloniștii se străduiau ca prin aruncarea peste bord a oricărui sentimentalism, să obțină numai rezultatul practic.

Dar de unde să fie procurați asemenea cai?

Istoriografii lumii menționează primul nume: Messenger! Acesta era un pur sînge englez care avea — moștenit probabil printr-un atavism de la vreo străbună din rasa Norfolk — o alură de trap neobișnuită.

Dar în anii existenței lui a mai figurat cineva. Aceasta era o iapă fără obîrșie nobilă — deci fără pedigree — care se-nscrie menționată sub numele de „iapa lui Charles Kent", după numele fermierului la care se găsea. Ea parcursese în vara anului 1806, „înhămată" la un soi de gabrioletă pentru transportarea grabnică a unui bolnav de la fermă la un medic, o distanță de 16 mile, deci peste 25 de km, în decursul unei singure ore, mergînd numai în trap! Și ca și cum ar fi dorit să consolideze performanța, iapa lui Charles Kent a realizat doi ani mai tîrziu acoperirea unei distanțe de 28 mile (45 km) într-o oră și 47 de minute, ispravă cu care a uimit oamenii din regiunile învecinate.

La 13 octombrie 1845 s-a înregistrat primul record mondial de trap, pe o pistă din orășelul Hoboken — lîngă New York — unde iapa de 10 ani numită Lady Suffolk, antrenată și condusă de Dean Bryan, a parcurs o milă în 2:29,5, ceea ce revenea la un minut și 33 secunde pe kilometru!

De atunci, sprijinindu-se reciproc, omul și calul au pornit cu avînt în lupta pentru cucerirea celor mai înalte culmi ale performanțelor. Acele cronometrelor trebuiau să se oprească, învinse, la recorduri din ce în ce mai fantastice. Prin exemplare ca Pelham, Flora Temple, Goldsmith Maid sau Low Dillon, s-a ajuns în decursul anilor, la cifrele de 1:12 sau 1:11,8 pe km ale lui Peter Manning, Greyhound și Jayl Appermott.

Lăsînd altor colegi prilejul de a dezvălui parfumul suav pe care-l cuprinde existența comună a calului alăturea de om, voi cita doar proverbul oriental care spune că frumusețea inegalabilă pe lume a calului arab se datorește numai dragostei cu care l-au învăluit arabii!...

Niddy DUMITRESCU

Se întîmplă și așa...

DE TOATE

● Orașul Aachen (R.F.G.) deține recordul lumii cu cei 510 ani de cînd găzduiește concursuri de călărie. Tot aici există o statuie — în mărime naturală — a calului Meteor, multicampion european și mondial la sărituri.

● La Jocurile Olimpice medaliile acordate în proba de călărie sînt printre cele mai numeroase: 18.

● La „Marele premiu al națiunilor" (probă olimpică de obstacole), au participat și 4 amazoane: Marion Coakes (Anglia), Janou Lefevre (Franța), Kätty Kusner (S.U.A.), Monica Bachman (Elveția).

● Pentru prima dată la J.O., marele premiu de dresaj olimpic a fost cîștigat în 1968 de o femeie: Liselotte Lisenhof (R.F.G.) cu calul Piaff. Tot o femeie a cîștigat campionatul european în cea mai temerară probă de călărie, „Concursul complet". Este vorba de Mary Gordon (Anglia).

● Recordul dresajului de înaltă școală este deținut de austriacul Louis Podhajscki, cîștigător al marelui premiu de dresaj la Aachen în perioada 1928—1939!

● Călărețul francez Pierre L'Oriola (dublu campion olimpic) a pierdut calul său Luteur B, cu care a cîștigat medalia de aur la Tokio în 1964, în urma mușcăturilor suferite din partea celebrei iepe Voulette, predecesoarea lui Luteur B la victoriile lui D'Oriola și scoasă la pensie. Accidentul s-a petrecut la înapoierea lui Luteur B de la Tokio, pe cînd se afla împreună cu Voulette, într-un padock. (Să fi fost un acces de gelozie?).

(Fix)

Copăcel...

Cap la cap...

RĂSPUNDE Ion Poștașu

NAMOC MIRAN, BUCUREȘTI. 4—1 pentru Rapid, într-un meci cu Universitatea Craiova, în fieful oltenilor? Un astfel de rezultat nu s-a pomenit niciodată. Poate, în romanele științifico-fantastice! Țin să precizez, de altfel, că giuleștenii n-au reușit să cîștige nici un meci la Craiova.

MIRCEA AMZA, TURNU SEVERIN. Nici o echipă din orașul dv. n-a jucat în divizia A. Făcînd această precizare, ne referim la edițiile **oficiale** ale acestei întreceri. Probabil, însă, că dv. știți ceva despre o competiție improvizată, organizată în 1941. Atunci, da, C.F.R. Turnu Severin (la care jucau Bindea, Pavlovici, Oprea etc.) a participat la acel campionat ad-hoc și a fost, poate, și... campioană. Vă urez, într-un viitor cît mai apropiat și o campioană oficială!

DINU SĂULESCU, BUCUREȘTI. Vă mulțumim pentru sugestiile dv. în legătură cu viitorul almanah al ziarului nostru. Ați devenit, în felul acesta, unul dintre colaboratorii lui!

ECHIPAJUL CARAVANEI M.R.F. 1. Cîntărețul Dan Spătaru a jucat fotbal la Știința (Sportul studențesc) București, în divizia B. 2. Dumitrache a fost „pitic" la Rapid. De aici, a trecut la o echipă din campionatul orașului București: T.U.G.

MARIUS D. POPA, COMUNA PRUNDENI. Un teren de tenis are dimensiunile 23,77 m (lungime) și 10,97 m (lățime). La meciurile de simplu, un marcaj interior micșorează terenul de joc cu 1,37 m, atît în lungime cît și în lățime. Locul unde se construiește un teren de tenis trebuie să fie însă de 40x20 m, pentru ca jucătorii să poată relua mingile ricoșate în afara terenului de joc.

MIRCEA MUSTEȚEA, BUCUREȘTI. 1. Haidu (Dinamo București) a jucat (nu tot timpul, este adevărat) în echipa pe care am aliniat-o la 5 iunie 1968, în meciul cu Olanda. 2. „Văd că F.R.F. a programat reluarea campionatului diviziei A după „campania mexicană" la 21 iunie. Dar, dacă echipa României (balonul e rotund, ni se spune mereu!) va ajunge în finală și în acea zi va trebui să joace pe „Azteca", ce soluție se va găsi"? În nici un caz echipa noastră națională nu va forfaita de la finala C.M., fiindcă — o clipă, să cercetez programul — Dinamo București are meci la Craiova, cu Universitatea! Numai încurcături dintr-astea să aibă F.R.F.-ul! Este adevărat însă că fixarea datei de 21 iunie pentru reluarea campionatului, înainte de a se termina întrecerile din Mexic, nu prea se încadrează în campania de pregătire psihologică a fotbaliștilor noștri!

D. NEICULESCU, CONSTANȚA. „Sînt un anonim al fotbalului și un visător al poeziei". Dv. ați spus-o!

I. BABEANU, CARANSEBEȘ. 1. Susțineți că, într-un meci din campionatul județean, disputat

la Ocna de Fier, arbitrul I. Munteanu, din Reșița, n-a ridicat carnetele a doi jucători eliminați de pe teren. Într-un asemenea caz, arbitrul riscă să rămînă el fără... carnet! Dar, ne îndoim că a procedat așa cum spuneți dv.

G. GLIGOR, CLUJ. Printre „Clujenele" dv. am întîlnit multe poante reușite. Cu riscul ca „pseudo-poșta" dv. s-o concureze pe a mea, voi reproduce cîteva răspunsuri:

A.S. Mănăștur. Ați pierdut pariul. „Peneș Curcanul" n-a fost

scris de Vasile Alexandru de la C.F.R. Cluj.

S.M. Ecker. Feleac. Antrenorul C. Teașcă n-a fost niciodată angajat de „Collo-Collo", fosta campioană a statului Chile. Este adevărat însă că, în țară, el s-a angajat mereu de... colo-colo.

M.E. Loman, Florești. Ne scrieți că ați ascultat cu multă plăcere la radio opereta „Secretul lui Marcu Paul", și ne întrebați dacă e vorba de Marcu Paul, fostul jucător de la „U". Din păcate, trebuie să vă dezamăgim. E vorba de Marco Polo... de la alt club.

A. Filologu, Cluj. Ne rugați să vă spunem în ce limbi „angelo" înseamnă „înger". De la ultimul meci, cu Grecia, și în limba română!